

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201683799

Zaaknummer: Z/25/131964

Portefeuillehouder(s):

Voor vragen

Naam: Patrick Sessink
Telefoon: 0653858584
E-mail: p.sessink@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: De regio en de economie van Duiven

Aanleiding voor deze kennisgeving

Middels de kennisgeving 'Aandacht voor ondernemers en de lokale economie' is uw raad op 27 oktober 2023 geïnformeerd over wat de gemeente Duiven voor haar ondernemers en de lokale economie doet, gevolgd door een thema-avond 'Bedrijventerreinen' op 21 november 2023.

In deze kennisgeving wordt uiteengezet hoe The Economic Board (TEB) en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) van invloed zijn op de economische ontwikkeling van de gemeente Duiven.

Relevant beleidskader

Niet van toepassing.

Inhoud van mededeling

The Economic Board en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zijn belangrijke dragende spelers in de regio. De organisaties zijn partners en bestuurlijk aan elkaar gekoppeld. De opgaven van TEB en GMR raken elkaar op meerdere terreinen. De taakverdeling is grofweg dat TEB oppakt wat triple helix (dat wil zeggen door samenwerking van ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden) moet worden georganiseerd. De GMR pakt zaken op die vooral betrekking hebben op de samenwerking met andere overheden, zoals wetgeving, financiering en de ruimtelijke vraagstukken.

The Economic Board

The Economic Board Arnhem Nijmegen is acht jaar geleden opgericht en heeft een adviserende, verbindende, aanjagende en regisserende rol. TEB heeft een Board van 18 CEO's en bestuurders van overheden, bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen en een projectbureau. Sinds eind 2023 is burgemeester Huub Hieltjes lid van de Board (op voordracht van de GMR). Gezamenlijk wordt met partners gewerkt aan het versterken van

verbindingen en het verbeteren van de brede welvaart. Hierbij ligt de nadruk op samenwerking door de 3 o's: onderwijs, ondernemers en overheid. De focus ligt daarbij op de clusters energy, health en hightech met een koppeling naar food. Hierbij wordt ook gehandeld onder de naam Lifeport.

Energy

De energiesector is de snelst groeiende sector in de regio, met een toegevoegde waarde van € 2,5 miljard per jaar. In de regio Arnhem (incl. Duiven) zien we dat de energiesector sterk is vertegenwoordigd met partijen als KEMA, Tennet en Alliander. Ook in Duiven zijn verschillende bedrijven actief in deze sector, zoals Liander, Volta Energy, AVR en Dumarey Green Power.

Regionaal hebben we sterk de focus op de energietransitie en proberen we onze regio in en buiten Nederland neer te zetten als Hotspot Energy. Het initiatief om een Internationaal Kennis- en Innovatiecentrum Netcongestie in onze regio op te richten sluit hier naadloos op aan. De samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid leidt tot oplossingen voor netcongestie en versnelt de energietransitie. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de Smart Energy Hub (SEH) InnoFase. Simpel gezegd zijn Smart Energy Hubs samenwerkingsverbanden om de productie en het gebruik van energie op lokaal niveau op elkaar af te stemmen. Mede door onze bestuurlijke en ambtelijke inzet is de Smart Energy Hub op InnoFase aangewezen als één van de twee pilots in Gelderland.

Health

Het cluster Health is met ruim € 3 miljard het cluster met de meest toegevoegde waarde in de regio Arnhem-Nijmegen. Grote instellingen zoals het Radboudumc, CWZ Rijnstate, de Sint Maartenskliniek, thuiszorgorganisaties en diverse onderzoeksinstituten dragen fors bij aan deze cijfers en fungeren als katalysatoren voor groei en innovatie in de gezondheidszorg. Ook onze gemeente kent de nodige instellingen en bedrijven die actief zijn in deze sector. In onze regio biedt de gezondheidssector 21 % van de arbeidsplaatsen, veel hoger dan het landelijk gemiddelde van 15 %.

Hightech

De regio Arnhem-Nijmegen heeft – naast Brainport Eindhoven – een belangrijke positie in de Nederlandse halfgeleiderindustrie (semicon). Van de vijf koplopers in de semiconsector hebben drie bedrijven hun grootste vestiging in onze regio, waaronder Besi in Duiven. Ook Boschman in Duiven is in deze sector een relevante speler. In totaal telt het Gelderse semiconcluster ongeveer 50 bedrijven met een totale omzet van circa € 3,5 miljard. Het cluster heeft een totale werkgelegenheid van ruim 10.000 banen, waarvan 7.000 direct en 3.000 indirect. Daarmee is onze regio qua omzet en arbeidsplaatsen goed voor ruim 10 % van de totale semiconsector in Nederland. Het cluster schept veel nieuwe werkgelegenheid, waarvan een belangrijk deel op mbo-niveau.

De nationale overheid heeft het Nationaal Versterkingsplan Microchiptalent Beethoven gelanceerd, gericht op publiek-private samenwerking in het hightechcluster om voldoende talent op te leiden voor de hard groeiende semiconsector. Bedrijven in onze regio produceren chips die nodig zijn voor belangrijke maatschappelijke transitie op het gebied van energie, mobiliteit en de zorg. En om die reden zoeken The Economic Board en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aansluiting bij het project Beethoven.

MKB

Het mkb, inclusief startups en scale-ups, speelt een cruciale rol in de innovatiekracht van onze regio. Toch wordt het potentieel nog niet volledig benut. Het mkb loopt tegen uitdagingen aan, zoals het vinden van financiering en personeel. Daarnaast wijst het rapport Dienstbare Dienstverlening (2022) op de complexe dienstverlening voor het mkb. TEB en de GMR zien de Actieagenda mkb-dienstverlening 2024-2026 als basis voor de regionale ondersteuning. De regio Arnhem-Nijmegen zet in 2025 in om mee te gaan doen als

pilotregio. Inzet is om kennis te delen met het mkb op het vlak van digitalisering, AI, subsidiemogelijkheden voor energietransitie en het verduurzamen van bedrijventerreinen.

Arbeidsmarkt

Evenals in de rest van het land is in de regio Arnhem-Nijmegen sprake van een enorme krapte op de arbeidsmarkt. De mismatch is het grootst binnen de sectoren Energy, Health en Hightech. Juist de sectoren waarin de regio wil uitblinken en die bepalend zijn voor de economische ontwikkeling en profilering van de regio. Er is momenteel zowel een kwantitatief als een kwalitatief tekort. Het tekort is zo groot, dat het niet is aan te vullen vanuit het onderwijs alleen. De oplossing moet voor een groot deel vanuit de werkenden komen. Dat zijn in deze regio meer dan 350.000 personen.

Het bij-, om- en herscholen van die groep is nu heel belangrijk. Een deel van de oplossing voor deze complexe opgave ligt in het beter benutten van het potentieel van mensen. Dat betekent een andere kijk op talent; ieder talent telt, vaardigheden zijn belangrijker dan diploma's en wendbaarheid door her- en bijscholen van mensen gedurende hun hele loopbaan. Maar ook de leercultuur bij werkgevers stimuleren, technologie om werk slimmer te organiseren of inzetten op mobiliteit tussen verschillende sectoren. Het vraagt om tegelijkertijd aan meerdere knoppen te draaien: een leven lang ontwikkelen, aantrekken en behouden van talent voor de regio en activeren van onbenut arbeidspotentieel.

Een mooi voorbeeld is het talentplan voor de regio Arnhem-Nijmegen als bijdrage aan het Nationaal Versterkingsplan Microchip-talent. Dit is opgesteld door bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen en moet tot 2030 resulteren in ongeveer 6.300 extra talenten uit het mbo, hbo en wo.

In de Liemers worden de mogelijkheden onderzocht om te komen tot een campusontwikkeling of een vakschool voor mensen die geen MBO2-kwalificatie (hebben) kunnen behalen, maar wel werken. Een plek waar onderwijs, met bijvoorbeeld technieklokalen, en bedrijven samen komen. En waar mensen worden opgeleid voor banen, waar nu en in de toekomst behoefte aan is, zoals in de zorg en bij innovatieve bedrijven, bedrijven in de maakindustrie. Waar ook werkzoekenden terecht kunnen en waar kantine- en vergaderfaciliteiten kunnen worden gedeeld door en met ondernemers en ondernemersverenigingen.

Ook brede welvaart is een belangrijk thema geworden, waar TEB vol aan wil bijdragen. Het is het leidende principe dat richting geeft aan hun strategische economische agenda. Deze agenda, verwoord in het Strategisch Plan 2026-2030, zal vóór 1 april 2025 ter kennisname worden ingediend bij de 17 gemeenten, gezamenlijk met de begroting van de GMR.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Eén van de vijf opgaven van de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen is de Productieve Regio. Burgemeester Huub Hieltjes is lid van het opgaveteam en trekker van het voor onze gemeente belangrijke onderwerp Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Een gezonde economie draagt bij aan de gezondheid, leefkwaliteit, het milieu, onderwijs, de sociale cohesie en opgaven die we hebben op het gebied van energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. Economie gaat over werk, aantallen bedrijven en banen. Maar dat niet alleen. Het gaat ook over onderwerpen als innoveren en verduurzamen, banen voor iedereen in een nieuwe, steeds meer digitale omgeving. De Productieve Regio heeft drie speerpunten:

1. Verbeteren van de dienstverlening aan het mkb, in nauwe samenwerking met TEB
2. Slimmere en schonere logistiek
3. Toekomstbestendige werklocaties

1. Verbeteren van de dienstverlening aan het mkb

De dienstverlening aan mkb'ers in de regio kan beter. Zo is de behoefte van ondernemers nog niet goed in kaart gebracht en kunnen we het aanbod aan ondernemersfaciliteiten nog beter op elkaar laten aansluiten. Bovendien willen we mkb'ers meer overzicht bieden in de ondernemersfaciliteiten binnen de GMR. Op dit onderdeel wordt nadrukkelijk de afstemming gezocht met TEB.

2. Slimmere en schonere logistiek

Met de groei van de regio neemt het relatieve belang van logistiek in ieder geval de komende jaren toe. Vanuit een Europees perspectief is deze regio een strategisch knooppunt van transportcorridors naar elke windrichting. Dit geeft mogelijkheden en kansen, maar ook bedreigingen. We willen de negatieve impact van transport en logistiek op de leefomgeving tot een minimum beperken én onze groei in wonen en werken faciliteren.

3. Toekomstbestendige werklocaties

Goede, toekomstbestendige werklocaties zijn belangrijk voor de economie in de GMR. Deze werklocaties moeten zo zijn ingericht dat bedrijven er goed kunnen ondernemen, nu en in de toekomst. Daarnaast spelen werklocaties een belangrijke rol in het behalen van onze doelstellingen voor de energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Over deze werklocaties maken wij afspraken, die wij vastleggen in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW).

Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Het Regionaal Programma Werklocaties 2021-2024 maakte de uitbreiding mogelijk van Centerpoort-Noord met circa 15 hectare bruto: Centerpoort-Noord 2. Inmiddels zijn wij zo ver dat met een tweetal ondernemers over de aankoop van kavels overeenkomsten zijn gesloten. Over alle overige kavels zijn wij in gesprek met geïnteresseerden.

In het Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028, dat momenteel wordt opgesteld, worden wederom afspraken gemaakt over de verschillende werklocaties: bedrijventerreinen, kantoren en (perifere) detailhandel. Campussen zijn daar in het nieuwe RPW aan toegevoegd. Daarmee is het voor de GMR, en dus ook voor Duiven, wederom een belangrijk document. Alle gemeenten in de GMR doen hier verplicht aan mee.

Op 18 september 2024 heeft uw raad, in samenspraak met de overige Liemerse gemeenten, een zienswijze ingediend op de Uitgangspuntennotitie Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028 (zie bijlage). Dit heeft er toe geleid dat De Helhoek, naast twee locaties in Arnhem en Nijmegen, is aangewezen als pilot-herstructureringslocatie, waar bijvoorbeeld ook de Provincie Gelderland en OostNL aandacht voor hebben; om te bezien welke mogelijkheden er zijn voor herstructurering, welke middelen daar tegenover moeten staan en hoe deze bij elkaar gebracht kunnen worden. Om daarmee als voorbeeld te dienen voor andere terreinen in de regio. Deze uitgangspuntennotitie wordt momenteel uitgewerkt tot een nieuw Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028, met het voorstel aan de Agendacommissie in Duiven om dit document op 27 mei a.s. te behandelen in uw raad. Op maandag 24 februari a.s. wordt een webinar voor raadsleden over dit onderwerp georganiseerd.

Naast het feit dat campussen een nieuw onderdeel zijn, en er wordt gewerkt vanuit het brede welvaartsperspectief, heeft het nieuwe RPW ook meer aandacht voor het beter benutten van bestaande terreinen en het juiste bedrijf op de juiste plek.

In het RPW 2025-2028 wordt ook gekeken naar de periode na 2028 en wordt de toekomstige ruimtebehoefte voor bedrijventerreinen voor onze regio tot 2040 beschreven. Met aandacht voor het beter benutten van bestaande terreinen om uiteindelijk een bandbreedte te bepalen welke nieuwe ontwikkelruimte nodig is voor de resterende ruimtebehoefte. De verwachting is dat gemeenten die kansen en mogelijkheden zien om hier ruimtelijk een bijdrage aan te

leveren in dit najaar bij de GMR hiervoor plannen kunnen indienen. In dat kader zijn wij inmiddels intern gestart met de Verkenning Uitbreiding Bedrijventerreinen, waar in de najaarsnota die door uw raad op 10 december 2024 is vastgesteld, middelen voor beschikbaar zijn gesteld.

Duiven, 11 februari 2025.

Burgemeester en wethouders van gemeente Duiven

D.D.J. (David) de Vries

Loco-secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Burgemeester

Bijlagen:

Z/24/125880/201669151

Zienswijze op Uitgangspuntennotitie Regionaal Programma
Werklocaties 2025-2028